

Bit för bit – samtliga frågesporter

Fråga 1

Ledtråd 1: Här ligger Bajkalsjön, världens djupaste insjö.

Ledtråd 2: Den transsibiriska järnvägen går genom en stor del av landet.

Ledtråd 3: Landet sträcker sig över elva tidszoner och två världsdelar.

Ledtråd 4: Det är världens till ytan största land.

Ledtråd 5: Huvudstaden är Moskva.

Rätt svar: Ryssland

Fråga 2

Ledtråd 1: Under romartiden kallades platsen Lutetia.

Ledtråd 2: Stadens tjugo arrondissement är ordnade i ett spiralliknande mönster.

Ledtråd 3: Floden Seine rinner genom staden.

Ledtråd 4: Här finns Louvren, Notre-Dame och Champs-Élysées.

Ledtråd 5: Eiffeltornet står i denna franska huvudstad.

Rätt svar: Paris

Fråga 3

Ledtråd 1: En högerhand som kallades "Tors hammare" blev hans främsta vapen.

Ledtråd 2: År 1958 besegrade han Eddie Machen redan i första ronden.

Ledtråd 3: Han förlorade och återtog aldrig sin titel i två returmatcher mot Floyd Patterson.

Ledtråd 4: År 1959 blev han världsmästare i tungviktsboxning.

Ledtråd 5: Den svenske boxaren kallades ofta "Ingo".

Rätt svar: Ingemar Johansson

Fråga 4

Ledtråd 1: Landskapets högsta punkt är Tomtabacken.

Ledtråd 2: Området är känt för Glasriket och en lång tradition av glasbruk.

Ledtråd 3: Astrid Lindgrens Vimmerby ligger här.

Ledtråd 4: Landskapet förknippas ofta med skogar, steniga marker och röda stugor.

Ledtråd 5: Växjö, Kalmar och Jönköping ligger i eller vid detta landskap.

Rätt svar: Småland

Fråga 5

Ledtråd 1: Sargassohavet saknar vanliga kuster och avgränsas huvudsakligen av havsströmmar.

Ledtråd 2: En lång undervattensrygg löper ungefär mitt igenom detta hav.

Ledtråd 3: Golfströmmen transporterar varmt vatten över dess norra del.

Ledtråd 4: Havet skiljer Amerika från Europa och Afrika.

Ledtråd 5: Det är världens näst största ocean efter Stilla havet.

Rätt svar: Atlanten

Fråga 6

Ledtråd 1: Det vetenskapliga namnet är *Hepatica nobilis*.

Ledtråd 2: Växten hör till familjen ranunkelväxter och har tredelade blad.

Ledtråd 3: Den behåller ofta sina läderartade blad över vintern.

Ledtråd 4: Den blommar tidigt på våren och kan vara fridlyst beroende på plats.

Ledtråd 5: Blommorna är vanligen blå eller blålila.

Rätt svar: Blåsippa

Fråga 7

Ledtråd 1: Djuret tillhör mårddjuret och har det vetenskapliga namnet *Meles meles*.

Ledtråd 2: Det lever ofta i omfattande gryt med flera gångar och öppningar.

Ledtråd 3: Det är allätare och äter bland annat maskar, insekter, växter och smådjur.

Ledtråd 4: Kroppen är kraftig med korta ben och starka klor för grävning.

Ledtråd 5: Ansiktet känns igen på sina svarta och vita längsgående ränder.

Rätt svar: Grävling

Fråga 8

Ledtråd 1: Missionären Ansgar besökte platsen på 800-talet.

Ledtråd 2: Platsen ingår tillsammans med Hovgården i Unescos världsarv.

Ledtråd 3: Den anlades omkring 700-talets mitt och blev ett viktigt handelscentrum.

Ledtråd 4: Lämningarna finns på Björkö i Mälaren.

Ledtråd 5: Den brukar beskrivas som Sveriges mest kända vikingastad.

Rätt svar: Birka

Fråga 9

Ledtråd 1: Föreningen grundades i Stockholm år 1891.

Ledtråd 2: Namnet valdes för att föreningen skulle vara öppen för många olika idrotter.

Ledtråd 3: Supportrar och lag förknippas ofta med smeknamnet "Gnaget".

Ledtråd 4: Klubbens färger är svart och gult och hemorten anges som Solna.

Ledtråd 5: Förkortningen står för Allmänna Idrottsklubben.

Rätt svar: AIK

Fråga 10

Ledtråd 1: Målgårdens linje ligger sex meter från målet.

Ledtråd 2: En seniormatch spelas normalt i två halvlek om trettio minuter.

Ledtråd 3: Varje lag har sju spelare på planen när målvakten räknas in.

Ledtråd 4: Bollen passas och kastas med händerna, och målet är större än i ishockey men mindre än i fotboll.

Ledtråd 5: Sporten spelas oftast inomhus och Sverige har vunnit flera stora mästerskap.

Rätt svar: Handboll

Fråga 11

Ledtråd 1: Kastredskapet väger 7,26 kilogram för seniorherrar och 4 kilogram för seniordamer.

Ledtråd 2: Utövaren arbetar vanligen med glid- eller rotationsteknik.

Ledtråd 3: Försöket görs från en cirkel med diametern 2,135 meter.

Ledtråd 4: Redskapet ska stötas från halsen eller hakan och får inte kastas som en boll.

Ledtråd 5: Grenen ingår i friidrottens kastgrenar.

Rätt svar: Kulstötning

Fråga 12

Ledtråd 1: Hon föddes som Sara Stina Hedberg i Karlstad år 1907.

Ledtråd 2: Hennes karriär i den tyska filmindustrin under 1930- och 1940-talen blev omdiskuterad.

Ledtråd 3: Hon var känd för sin ovanligt mörka altstämman.

Ledtråd 4: Bland hennes kända sånger finns "Vill ni se en stjärna?".

Ledtråd 5: Den svenska sångerskan och skådespelerskan stavade sitt förnamn med Z.

Rätt svar: Zarah Leander

Fråga 13

Ledtråd 1: Ön kallades Britannia av romarna.

Ledtråd 2: Den är Europas största ö och den största av de brittiska öarna.

Ledtråd 3: Den skiljs från det europeiska fastlandet av Engelska kanalen.

Ledtråd 4: England, Skottland och Wales ligger på ön.

Ledtråd 5: Namnet används ofta om landet Storbritannien och Nordirland, även om Nordirland ligger på en annan ö.

Rätt svar: Storbritannien

Fråga 14

Ledtråd 1: Bartolomeu Dias rundade udden år 1488 och kallade den först Stormarnas udde.

Ledtråd 2: Den är, trots en vanlig missuppfattning, inte Afrikas sydligaste punkt.

Ledtråd 3: Platsen fick stor betydelse för sjövägen mellan Europa och Asien.

Ledtråd 4: Den ligger på Kaphalvön, söder om Kapstaden.

Ledtråd 5: Den berömda udden finns i Sydafrika.

Rätt svar: Godahoppsudden

Fråga 15

Ledtråd 1: Robert Koch identifierade den sjukdomsframkallande bakterien år 1882.

Ledtråd 2: BCG är namnet på ett vaccin som används mot sjukdomen.

Ledtråd 3: Sjukdomen har historiskt även kallats lungsot.

Ledtråd 4: Den sprids genom luften och angriper ofta lungorna.

Ledtråd 5: Den orsakas av bakterien *Mycobacterium tuberculosis*.

Rätt svar: Tuberkulos

Fråga 16

Ledtråd 1: Striderna vid Suomussalmi blev symboler för hur mindre finska styrkor kunde besegra större förband.

Ledtråd 2: Det var under detta krig som benämningen "Molotovcocktail" blev spridd.

Ledtråd 3: Kriget avslutades genom Moskvafreden, där Finland tvingades avträda områden.

Ledtråd 4: Sovjetunionen anföll Finland den 30 november 1939.

Ledtråd 5: Kriget utkämpades under den kalla vintern 1939–1940.

Rätt svar: Finska vinterkriget

Fråga 17

Ledtråd 1: Gruppnamnet bildades av medlemmarnas fyra förnamnsinitialer.

Ledtråd 2: Gruppen vann Eurovision Song Contest i Brighton år 1974.

Ledtråd 3: "Dancing Queen" och "Mamma Mia" hör till de största hitsen.

Ledtråd 4: Medlemmarna hette Agnetha, Björn, Benny och Anni-Frid.

Ledtråd 5: Den svenska popgruppen slog igenom internationellt med "Waterloo".

Rätt svar: ABBA

Fråga 18

Ledtråd 1: Det vetenskapliga namnet är *Esox lucius*.

Ledtråd 2: Fisken är en rovfisk som ofta anfaller sitt byte från ett gömställe.

Ledtråd 3: Den har en långsträckt kropp och ryggfenan sitter långt bak.

Ledtråd 4: Munnen är stor och försedd med många vassa tänder.

Ledtråd 5: Den är en vanlig sport- och matfisk i svenska sjöar och skärgårdar.

Rätt svar: Gädda

Fråga 19

Ledtråd 1: Den svenska tillverkningsmetoden bygger normalt på värmebehandling snarare än fermentering.

Ledtråd 2: Sverige har ett undantag från EU:s förbud mot försäljning av denna tobaksprodukt.

Ledtråd 3: Produkten finns traditionellt både som lös och portionsförpackad.

Ledtråd 4: Den placeras vanligen under överläppen.

Ledtråd 5: Det är en fuktig tobaksprodukt som innehåller nikotin.

Rätt svar: Snus

Fråga 20

Ledtråd 1: Fötterna har vanligen två tår riktade framåt och två bakåt.

Ledtråd 2: Den långa tungan hjälper fågeln att nå insekter inne i trä.

Ledtråd 3: Många arter markerar revir genom att trumma snabbt mot en resonant stam.

Ledtråd 4: Den klättrar lodrätt på träd och stöder sig ofta med en styv stjärt.

Ledtråd 5: Fågeln hackar hål i träd för att söka föda eller bygga bo.

Rätt svar: Hackspett

Fråga 21

Ledtråd 1: Fruktkroppen har åsar som löper ned på foten i stället för tunna, fristående skivor.

Ledtråd 2: Den innehåller ämnen som kan bilda vitamin D när den utsätts för solljus.

Ledtråd 3: Den trivs ofta tillsammans med gran eller björk och bildar mykorrhiza med träden.

Ledtråd 4: Färgen är vanligen gul till gulorange och doften kan påminna om aprikos.

Ledtråd 5: Det är en av Sveriges mest omtyckta matsvampar.

Rätt svar: Kantarell

Fråga 22

Ledtråd 1: Arbetet utgår ofta från vikta ark som samlas i så kallade lägg eller signaturer.

Ledtråd 2: Historiskt har material som pergament, skinn, klister och lintråd varit viktiga.

Ledtråd 3: Ett handfalsben används för att vika och jämna till materialet.

Ledtråd 4: Sidorna kan sys samman och förses med rygg, pärmar och överdrag.

Ledtråd 5: Hantverket går ut på att tillverka eller reparera böcker.

Rätt svar: Bokbindarkonsten

Fråga 23

Ledtråd 1: Strängt räknat började det tredje årtusendet först den 1 januari 2001, eftersom vår tideräkning saknar år noll.

Ledtråd 2: Inför händelsen befarades att tvåsiffriga årtal skulle orsaka omfattande datorfel.

Ledtråd 3: Problemet fick beteckningen Y2K.

Ledtråd 4: Över hela världen ordnades stora fyrverkerier och festligheter.

Ledtråd 5: Datumet gick från 1999 till 2000.

Rätt svar: Millennieskiftet

Fråga 24

Ledtråd 1: Spelets tidiga föregångare brukar förknippas med det indiska spelet chaturanga.

Ledtråd 2: En passant och rockad är två drag som bara får utföras under särskilda villkor.

Ledtråd 3: Bönder som når sista raden kan förvandlas till en annan pjäs.

Ledtråd 4: Två spelare börjar med sexton pjäser var på 64 rutor.

Ledtråd 5: Partiet avgörs normalt genom att motståndarens kung blir matt.

Rätt svar: Schack

Fråga 25

Ledtråd 1: Konstruktionen består av två stora stålbågar med huvudspann på drygt 200 meter.

Ledtråd 2: Den invigdes den 20 november 1935 och var då stadens andra fasta nord-sydliga förbindelse.

Ledtråd 3: Den cirka 600 meter långa bron passerar över Långholmen och Riddarfjärden.

Ledtråd 4: Den förenar Södermalm med Kungsholmen.

Ledtråd 5: Bron är en välkänd och krävande del av Stockholm Marathon.

Rätt svar: Västerbron i Stockholm

Fråga 26

Ledtråd 1: Hans debutsamling från 1930 heter *En döddansares visor*.

Ledtråd 2: Han växte upp i Filipstad men blev senare en välkänd gestalt i Stockholms Klarakvarter.

Ledtråd 3: Dikterna förenar ofta vemod, medkänsla och en stillsam samhällskritik.

Ledtråd 4: "Inte ens en grå liten fågel" och "En valsmelodi" hör till hans kända texter.

Ledtråd 5: Han var en svensk poet och visdiktare med efternamnet Ferlin.

Rätt svar: Nils Ferlin

Fråga 27

Ledtråd 1: Apotekaren John Stith Pemberton skapade originaldrycken i Atlanta år 1886.

Ledtråd 2: Den välkända konturflaskan utvecklades under 1910-talet för att kunna kännas igen även i mörker.

Ledtråd 3: Företagets klassiska julreklam har bidragit till den moderna bilden av jultomten.

Ledtråd 4: Drycken säljs vanligen i en röd förpackning med vit skrivstil.

Ledtråd 5: Det är en mörk amerikansk coladryck vars namn består av två ord med C.

Rätt svar: Coca-Cola

Fråga 28

Ledtråd 1: Han föddes i Norsjö 1948 och slog först igenom i gruppen Maniacs.

Ledtråd 2: Han har gjort den svenska rösten till Odjuret i Disneys *Skönheten och odjuret*.

Ledtråd 3: Två gånger har han representerat Sverige i Eurovision Song Contest.

Ledtråd 4: "Stad i ljus" och "Judy min vän" är starkt förknippade med honom.

Ledtråd 5: Han sjöng rollen som Anatolij och sången "Anthem" i musikalen *Chess*.

Rätt svar: Tommy Körberg

Fråga 29

Ledtråd 1: Den grekiska översättningen av de hebreiska skrifterna kallas Septuaginta.

Ledtråd 2: Dess olika böcker skrevs ursprungligen främst på hebreiska, arameiska och grekiska.

Ledtråd 3: Gutenbergs berömda tryck från 1400-talet var en utgåva av detta verk.

Ledtråd 4: Verket delas vanligen in i Gamla och Nya testamentet.

Ledtråd 5: Det är kristendomens heliga skrift.

Rätt svar: Bibeln

Fråga 30

Ledtråd 1: Qin Shi Huang enade riket och blev dess förste kejsare år 221 före Kristus.

Ledtråd 2: Papper, krut, kompassen och boktryckarkonsten brukar räknas till landets fyra stora uppfinningar.

Ledtråd 3: Yangtze är landets längsta flod.

Ledtråd 4: Huvudstaden är Peking och landets flagga är röd med fem gula stjärnor.

Ledtråd 5: Här finns den långa muren och världens största befolkning näst efter Indien.

Rätt svar: Kina

Fråga 31

Ledtråd 1: Under en krisperiod på 1890-talet skrev han delvis på franska och gav ut *Inferno*.

Ledtråd 2: Han grundade Intima teatern tillsammans med skådespelaren August Falck.

Ledtråd 3: Bland dramerna finns *Fröken Julie*, *Fadren* och *Ett drömspel*.

Ledtråd 4: Romanen *Röda rummet* blev hans stora genombrott.

Ledtråd 5: Han är en av Sveriges mest kända författare och bar förnamnet August.

Rätt svar: August Strindberg

Fråga 32

Ledtråd 1: Bröderna Lumières offentliga filmvisning i Paris 1895 brukar ses som ett viktigt genombrott för denna verksamhet.

Ledtråd 2: Under stumfilmstiden kunde en pianist eller orkester svara för ljudet i lokalen.

Ledtråd 3: En projektor visar en följd av bilder med sådan hastighet att rörelse uppfattas.

Ledtråd 4: Besökarna sitter i en salong vända mot en stor duk.

Ledtråd 5: Här går man för att se film på stor duk.

Rätt svar: Biograf

Fråga 33

Ledtråd 1: Det karakteristiska regnskyddet "Svampen" restes ursprungligen 1937.

Ledtråd 2: Platsen ligger där bland annat Birger Jarlsgatan och Sturegatan möter Kungsgatan.

Ledtråd 3: I närheten finns Sturegallerian, Sturebadet och Humlegården.

Ledtråd 4: Området är känt för restauranger, nattliv och exklusiva butiker.

Ledtråd 5: Det är ett välkänt torg och en mötesplats på Östermalm i Stockholm.

Rätt svar: Stureplan i Stockholm

Fråga 34

Ledtråd 1: En stor gravhög på ön kallas traditionellt Björn Järnsidas hög.

Ledtråd 2: Här finns en av Sveriges få bevarade rundkyrkor, uppförd under 1100-talet.

Ledtråd 3: Ön tillhör Ekerö kommun och ligger nära Adelsö och Björkö.

Ledtråd 4: Den nås landvägen från Ekerö och färjeleden mot Adelsö utgår härifrån.

Ledtråd 5: Vi söker en ö i Mälaren vars namn börjar på M.

Rätt svar: Munsö

Fråga 35

Ledtråd 1: Hans verkliga namn var Harald Bengtsson.

Ledtråd 2: Under delar av sin brottsbana samarbetade han med "Tatuerade Johansson".

Ledtråd 3: Han blev omtalad för rymningar, inbrott och kassaskåppssprängningar.

Ledtråd 4: Smeknamnet gjorde honom till en närmast romantiserad figur i svensk kriminalhistoria.

Ledtråd 5: Vi söker en berömd svensk inbrottstjuv som kallades "Bildsköne".

Rätt svar: Bildsköne Bengtsson

Fråga 36

Ledtråd 1: Han vann den sammanlagda världscupen i längdskidåkning fyra gånger.

Ledtråd 2: Efter skidkarriären tävlade han bland annat i rallycross och blev programledare i TV.

Ledtråd 3: Han vann sammanlagt fyra olympiska guldmedaljer 1984 och 1988.

Ledtråd 4: Hans karakteristiska diagonalskridskoåkning och stora lungkapacitet blev omtalade.

Ledtråd 5: Den svenske längdskidåkaren förknippas med Dala-Järna och efternamnet Svan.

Rätt svar: Gunde Svan

Fråga 37

Ledtråd 1: Republiken grundades 1923 under ledning av Mustafa Kemal Atatürk.

Ledtråd 2: Bosporen och Dardanellerna förbinder Svarta havet med Medelhavet.

Ledtråd 3: Landets största stad har tidigare hetat Konstantinopel.

Ledtråd 4: Landet ligger i både Europa och Asien, men huvudstaden är Ankara.

Ledtråd 5: Flaggan är röd med en vit halvmåne och stjärna.

Rätt svar: Turkiet

Fråga 38

Ledtråd 1: Emile Berliner fick patent på en tidig variant år 1887.

Ledtråd 2: Till skillnad från Edisons fonograf använde apparaten främst platta skivor i stället för cylindrar.

Ledtråd 3: Äldre modeller drevs med vev och förstärkte ljudet genom en stor tratt.

Ledtråd 4: En nål följer ett spiralformat spår och omvandlar ojämnheter till ljud.

Ledtråd 5: Apparaten spelar grammofonskivor.

Rätt svar: Grammofon

Fråga 39

Ledtråd 1: Stora alvaret ingår i världsarvet Södra Ölands odlingslandskap.

Ledtråd 2: Landskapets högsta naturliga punkt når bara omkring 55 meter över havet.

Ledtråd 3: Här finns Borgholms slottsruin och kungafamiljens Solliden.

Ledtråd 4: Ön förenas med fastlandet genom en bro som invigdes 1972.

Ledtråd 5: Det är Sveriges näst största ö efter Gotland.

Rätt svar: Öland

Fråga 40

Ledtråd 1: Moderna orkestermodeller är ofta stämde i B och klingar då en helton lägre än de noterade tonerna.

Ledtråd 2: De tre ventilerna leder luften genom extra rör och sänker tonhöjden.

Ledtråd 3: Före ventilernas genombrott kunde instrumentet huvudsakligen spela naturtoner.

Ledtråd 4: Ljudet skapas när musikern pressar luft genom vibrerande läppar mot ett koppformat munstycke.

Ledtråd 5: Det är ett ljust klingande bleckblåsinstrument som ofta används till fanfarer.

Rätt svar: Trumpet

Fråga 41

Ledtråd 1: På en vanlig västerländsk variant är motsatta sidors ögon sammanlagt sju.

Ledtråd 2: Föremålets äldsta föregångare har hittats i flera forntida kulturer.

Ledtråd 3: Det används för att skapa slump i spel och sannolikhetsexperiment.

Ledtråd 4: Den vanligaste modellen är kubisk och har sex numrerade sidor.

Ledtråd 5: Man kastar den och läser av antalet ögon på ovansidan.

Rätt svar: Tärning

Fråga 42

Ledtråd 1: Byggnaden ritades av den irländskfödde arkitekten James Hoban.

Ledtråd 2: Den brändes av brittiska trupper år 1814 men återuppbyggdes.

Ledtråd 3: Adressen är 1600 Pennsylvania Avenue i Washington, D.C.

Ledtråd 4: Här finns bland annat Ovala rummet.

Ledtråd 5: Det är den amerikanske presidentens officiella bostad och arbetsplats.

Rätt svar: Vita huset

Fråga 43

Ledtråd 1: Djuret tillhör familjen *Macropodidae*, ett namn som betyder "storfotingar".

Ledtråd 2: Ungen föds mycket outvecklad och fortsätter att växa i moderns pung.

Ledtråd 3: Den kraftiga svansen används som stöd och hjälper till med balansen.

Ledtråd 4: Djuret tar sig snabbt fram genom långa hopp på sina starka bakben.

Ledtråd 5: Det är ett välkänt pungdjur och en symbol för Australien.

Rätt svar: Känguru

Fråga 44

Ledtråd 1: Den moderna varianten blev möjlig när vulkaniserat gummi började tillverkas under 1800-talet.

Ledtråd 2: Projektilen placeras vanligen i en liten läder- eller plastficka.

Ledtråd 3: Två elastiska band spänns mellan en gaffelformad stomme och projektilens hållare.

Ledtråd 4: Redskapet kan användas för målskytte men kan också orsaka allvarliga skador.

Ledtråd 5: Det är ett litet handhållet skjutredskap som ofta förknippas med pojkstreck.

Rätt svar: Slangbella

Fråga 45

Ledtråd 1: Den variant som finns i drycker har den kemiska formeln C_2H_5OH .

Ledtråd 2: Ämnet bildas när jäst omvandlar socker genom jäsning.

Ledtråd 3: Ren etanol kokar vid ungefär 78 grader Celsius.

Ledtråd 4: Ämnet påverkar centrala nervsystemet och kan orsaka beroende.

Ledtråd 5: Det finns bland annat i öl, vin och spritdrycker.

Rätt svar: Alkohol

Fråga 46

Ledtråd 1: Liknande skydd har använts sedan antiken, och tidiga exemplar tillverkades av bland annat metall, ben och läder.

Ledtråd 2: Ytan är ofta försedd med små gropar för att hindra redskapet från att glida.

Ledtråd 3: Föremålet träs vanligen över långfingrets yttersta del.

Ledtråd 4: Det skyddar fingret när en nål pressas genom tyg.

Ledtråd 5: Det är ett litet hjälpmedel vid handsömnad.

Rätt svar: Fingerborg

Fråga 47

Ledtråd 1: Tidningen grundades av Lars Johan Hierta år 1830.

Ledtråd 2: När myndigheterna drog in utgivningstillståndet återkom den under nya, numrerade namn.

Ledtråd 3: Den spelade en viktig roll i kampen för en friare svensk press.

Ledtråd 4: Namnet antyder att den ursprungligen gavs ut på kvällen.

Ledtråd 5: Det är en svensk rikstäckande kvällstidning med rosa sportsidor.

Rätt svar: Aftonbladet

Fråga 48

Ledtråd 1: Texten skrevs av Lina Sandell år 1865.

Ledtråd 2: Den melodi som vanligen används komponerades av Oscar Ahnfelt.

Ledtråd 3: Sången uttrycker tillit till Gud under livets växlingar av glädje och smärta.

Ledtråd 4: Den sjungs ofta vid begravningar och finns i den svenska psalmboken.

Ledtråd 5: Titeln börjar med orden "Blott en dag".

Rätt svar: Blott en dag, ett ögonblick i sänder

Fråga 49

Ledtråd 1: Den europeiska arten har det vetenskapliga namnet *Erinaceus europaeus*.

Ledtråd 2: Under vintern går djuret i dvala och sänker både kroppstemperatur och hjärtfrekvens.

Ledtråd 3: Födan består bland annat av insekter, maskar och andra smådjur.

Ledtråd 4: Vid fara rullar det ihop sig så att taggarna skyddar kroppen.

Ledtråd 5: Det är ett litet nattaktivt däggdjur med flera tusen taggar.

Rätt svar: Igelkott

Fråga 50

Ledtråd 1: Hon föddes i Gävle 1937 och började sin artistbana som dansare.

Ledtråd 2: Under senare delen av livet var hon under många år bosatt i Frankrike.

Ledtråd 3: Hon var både schlagersångerska och skådespelare.

Ledtråd 4: "Minns du den sången" och "Cigarettes" finns bland hennes inspelningar.

Ledtråd 5: Hennes stora genombrott kom 1961 med "Sånt är livet".

Rätt svar: Anita Lindblom

Fråga 51

Ledtråd 1: Det medicinska namnet är podager.

Ledtråd 2: Besvären orsakas av kristaller av urinsyra som fälls ut i och omkring en led.

Ledtråd 3: Ett anfall ger ofta plötslig, mycket stark smärta med rodnad och svullnad.

Ledtråd 4: Tillståndet är en särskild form av gikt.

Ledtråd 5: Det drabbar stortåns grundled och har ett namn som för tankarna till starkvin.

Rätt svar: Portvinstå

Fråga 52

Ledtråd 1: Programidén byggde på det amerikanska formatet *The \$64,000 Question*.

Ledtråd 2: Nils Erik Bæhrendtz var programledare när serien började sändas 1957.

Ledtråd 3: De tävlande svarade på allt svårare frågor inom ett särskilt expertområde.

Ledtråd 4: Programmet var också känt under namnet *Kvitt eller dubbelt*.

Ledtråd 5: Högsta vinsten var den penningsumma som nämndes i programmets andra namn.

Rätt svar: Tiotusenkronorsfrågan

Fråga 53

Ledtråd 1: Verket består av 103 sånger och gavs ut 1956.

Ledtråd 2: Ombord finns den tankeläsande maskinen Miman, som senare förstör sig själv.

Ledtråd 3: Rymdfarkosten är på väg mot Mars men slås ur kurs och driver ut i rymden.

Ledtråd 4: Harry Martinson skrev verseposet, som senare också blev opera.

Ledtråd 5: Verket handlar om en väldig rymdfarkost med samma namn som boken.

Rätt svar: Aniara

Fråga 54

Ledtråd 1: Han föddes i Bonn 1770 men tillbringade större delen av sitt vuxna liv i Wien.

Ledtråd 2: I Heiligenstadttestamentet beskrev han sin förtvivlan över den tilltagande dövheten.

Ledtråd 3: Han skrev endast en opera, *Fidelio*.

Ledtråd 4: "Ode till glädjen" ingår i finalen till hans nionde symfoni.

Ledtråd 5: Han komponerade bland annat *Für Elise* och den så kallade Ödessymfonin.

Rätt svar: Ludwig van Beethoven

Fråga 55

Ledtråd 1: Ön skiljs från det italienska fastlandet av Messinasundet.

Ledtråd 2: Under antiken grundade grekerna flera mäktiga städer här, bland annat Syrakusa.

Ledtråd 3: Vulkanen Etna reser sig på öns östra sida.

Ledtråd 4: Huvudstaden heter Palermo.

Ledtråd 5: Det är Medelhavets största ö och den ligger vid Italiens "tåspets".

Rätt svar: Sicilien

Fråga 56

Ledtråd 1: Sträckan mellan Milano och Varese, öppnad 1924, brukar räknas som ett tidigt exempel.

Ledtråd 2: Ordet kommer från italienskan och betyder ungefär bilväg.

Ledtråd 3: På många sådana vägar betalar bilisten avgift vid särskilda betalstationer.

Ledtråd 4: I Italien markeras denna vägtyp vanligen med gröna skyltar.

Ledtråd 5: Det är det italienska ordet för motorväg.

Rätt svar: Autostrada

Fråga 57

Ledtråd 1: Hans fullständiga namn var Sven Olof Konstantin Björklund.

Ledtråd 2: Han utbildade sig till skådespelare och hade även flera filmroller.

Ledtråd 3: En tvist om extrauppdrag och reklam bidrog till att hans anställning vid televisionen upphörde 1961.

Ledtråd 4: Han blev känd som Sveriges första stora tv-idol och kallades "Mr Aktuellt".

Ledtråd 5: Från 1958 läste han nyheterna i tv-programmet *Aktuellt*.

Rätt svar: Olle Björklund

Fråga 58

Ledtråd 1: Han föddes troligen 1496 och var son till Erik Johansson av Vasaätten.

Ledtråd 2: Efter Stockholms blodbad flydde han norrut och sökte stöd i Dalarna.

Ledtråd 3: Hans uppror mot Kristian II ledde till att Kalmarunionen upplöstes.

Ledtråd 4: Under hans regering genomfördes reformationen och kungamakten stärktes.

Ledtråd 5: Han valdes till Sveriges kung den 6 juni 1523.

Rätt svar: Gustav Vasa

Fråga 59

- Ledtråd 1:** Benämningen uppstod efter att Columbus trodde att han hade nått områden nära Indien.
Ledtråd 2: Ordet har använts som ett samlingsnamn för många folk med helt olika språk och kulturer.
Ledtråd 3: I dag används ofta benämningar som ursprungsfolk eller namnet på det särskilda folket.
Ledtråd 4: Sioux, cherokeser, apacher och inuiter har ofta felaktigt behandlats som en enda grupp.
Ledtråd 5: Vi söker ett äldre svenskt ord för Amerikas ursprungsbefolkningar.

Rätt svar: Indian

Fråga 60

- Ledtråd 1:** Maträtten har motsvarigheter som turkisk köfte, italiensk polpetta och engelsk meatball.
Ledtråd 2: Smeten kan innehålla ströbröd, mjölk, ägg och lök tillsammans med färsen.
Ledtråd 3: De formas vanligtvis till små runda bollar och steks i panna eller ugn.
Ledtråd 4: Den svenska serveringen består ofta av gräddsås, potatis och lingonsylt.
Ledtråd 5: Huvudingrediensen är vanligen malet kött.

Rätt svar: Köttbullar

Fråga 61

- Ledtråd 1:** Djuret tillhör valarna men de flesta arter är betydligt mindre än bardvalarna.
Ledtråd 2: Det orienterar sig och jagar bland annat med hjälp av ekolokalisering.
Ledtråd 3: Det andas luft genom ett blåshål och måste därför regelbundet upp till ytan.
Ledtråd 4: Det är ett socialt och intelligent däggdjur som lever i vatten.
Ledtråd 5: Det känns ofta igen på sin strömlinjeformade kropp, ryggfena och leende nos.

Rätt svar: Delfin